

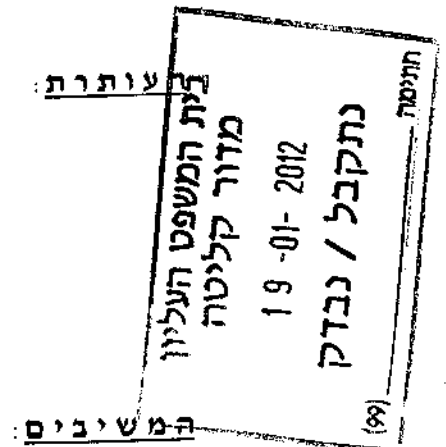
בית המשפט העליון
בג"ץ 597/12
נועת אומ"ץ אזרחים למ. נ. המוסד לביטוח לאומי
תאריך הגשה: 19/01/12

בבית המשפט העליון בירושלים
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 597 / 12

תנועת אומ"ץ
אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי ע.ר. 410967
באמצעות ב"כ עו"ד אבינועם מגן (פרו-בוננו)
משד' עמק איילון 45 ת.ד. 2054 שוהם
טל' 03-7443030 פקס' 03-7442777

נגד

1. המוסד לביטוח לאומי

2. מועצת המוסד לביטוח לאומי
משד' וייצמן 13 ת.ד. 90009 ירושלים
טל' 02-6463066 פקס: 02-6510010

3. שר הרווחה והשירותים החברתיים
באמצעות מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה
מרח' צלאח א-דין 29 ירושלים
טל' 02-6466590 פקס' 02-6467011

עתירה למתן צו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לזמן לפניו את המשיבים ולהורות להם ליתן טעם מדוע לא יקימו 'ועדת תביעות' על יד כל סניף של המשיב 1, בהתאם לסעיף 299 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995, ומדוע לא יודיעו למבוטחים על זכותם לפנות לוועדה.
ז.

הצדדים לעתירה

1. העותרת היא תנועת אומ"ץ, עמותה רשומה העוסקת בין היתר בטוהר המידות במגזר הציבורי. התנועה מאמינה כי חוסנה הכלכלי, החברתי והמוסרי של מדינה נמדד, בין היתר, על פי יכולתה לקיים מערכות ממשל תקינות, לאכוף חוק וסדר, לשפר את איכות החיים הציבורית ולפעול לרווחתם ולקידומם של כל תושביה

ואזרחיה.

חברי התנועה מאמינים ביכולתם לתרום ולפעול לחיזוקן ולחוסן המוסרי-ערכי של מערכות השלטון והחברה בישראל, לשוויון ערך האדם בפני החוק, לשמירה מוחלטת על זכויות האדם ולחרות הפרט בכל תחומי החיים. חברי התנועה שואפים לראות את מוסדותיה של מדינת ישראל מושתתים על עקרונות של צדק ועליונות החוק, יושר, הגינות ומנהל תקין וכן מחויבים לאכיפת חוקי המדינה, ללא מורא וללא משוא פנים.

2. המשיב מס' 1 המוסד לביטוח לאומי, הינו מוסד סוציאלי הפועל כתאגיד מכח חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה 1995 (להלן: "החוק").
3. המשיבה 2, מועצת המוסד לביטוח לאומי, הינה הרשות העליונה של המוסד בהתאם לסעיף 8 (ב) לחוק. סמכויותיה מוגדרות בסעיף 12 לחוק.
4. המשיב 3 הינו שר הרווחה והשירותים החברתיים, אשר מכח סעיף 14 לחוק הינו גם יו"ר המשיבה 2 - מועצת המוסד.

המסגרת הנורמטיבית

5. סעיפים 299 ו 300 לחוק קובעים כהאי לי שנא:

299. ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת תביעות אשר לחוות דעתה רשאי פקיד תביעות להביא כל תביעה, וחייב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע.
300. (א) המועצה תמנה את חברי ועדת התביעות.
- (ב) ועדת התביעות תפעל בשלושה, אולם אם נעדר אחד מהם לא תיפגע מכך כשרות פעולותיה.
- (ג) מנהל סניף המוסד שליחו הוקמה ועדת תביעות יקבע את התור שלפיו יכהנו חברי ועדת התביעות.

העובדות

6. במוסד לביטוח לאומי מבוטחים כ 3,179,000 מבוטחים. הוא גובה מן הציבור למעלה מ 47,500 מיליון ₪ בשנה.

7. בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, הסמכות להחליט האם לאשר תביעה או לדחותה מסורה לפקידי המוסד.
8. בשנים האחרונות נמתחת ביקורת ציבורית חריפה על המשיב 1 ועל החלטות פקידיו אשר מעת לעת יוצאות עוולות תחת ידיהם.
9. הביקורת נגד המשיב 1 מתמקדת בהחלטות שרירותיות או רשלניות של פקידי המשיב 1.
10. הביקורת הושמעה בעיקר באמצעי התקשורת כאשר במקרים רבים תגובת המשיב 1 הינה כי מדובר בטעויות נקודתיות, בשגגה או בחוסר תשומת לב.
11. כן קמו בישראל תאגידים וגופים פרטיים ועסקיים רבים ה'מתמחים' ביעוץ למבוטחי המשיב 1. גופים אלו, מתעשרים על חשבון ציבור המבוטחים המבקש למצות את זכויותיו, ואשר חש כי הוא נפגע מהחלטות המשיב 1.
12. ויאמר בפה מלא, העותרת איננה מוצאת רבב בעובדי המשיב 1. ברי גם לעותרת כי המשיב 1, בלית ברירה, מעסיק בני אדם ולא מלאכים. מטבע הדברים, נעשות מעת לעת שגיאות בשיקול דעת.
13. לעיתים, באופן טבעי, תחת עומס עבודה גדול, החמלה והרגישות שאמורים להיות לחם חוקם של עובדי המשיב 1, מוחלפים בטכנאות לשמה.
14. המחוקק הראשי במדינת ישראל, צפה פני עתיד, ומצא לנכון לייסד ערכאה ייחודית, אשר תוכל, במידת הצורך, להשקיף מלמעלה, על החלטות פקידי המשיב 1, בראייה רחבה, ולבחון אותן, בין אם לבקשת פקיד המתלבט וזקוק לעצה, ובין אם לבקשת מבוטח החש כי נגרם לו עוול.
15. לשם כך קבע המחוקק כי ליד כל סניף של המשיב 1 תוקם ועדת תביעות.
16. ייחודה של ועדת התביעות רב: היא מורכבת משלושה, ביניהם גם נציגי ציבור, היא בעלת ראייה מערכתית כוללת, היא מוסמכת להמליץ אך לא להכריע.

17. על מהותה של ועדה זו נאמר בספרו של צ' בר-ניב, "המוסד לביטוח הלאומי" (מהדורה שנייה, 1958), בעמ' 93, כדלקמן:

"לעתים יקשה על המוסד להחליט אם לתת גימלה או לדחות תביעה ולעתים יחשוב זכאי לגימלה כי קופח על ידי החלטת הפקיד, אך לא ירצה, באותו שלב, לפנות לבית הדין. על מנת לאפשר בירור טרום-משפטי תוקם ליד כל סניף מסניפי המוסד ועדת תביעות, אשר לחוות דעתה רשאי עובד המוסד להביא תביעה שהוגשה לו והוא חייב להביא בפני הוועדה כל תביעה לאחר שהחליט בה, אם התובע ידרוש זאת. יש אפוא להבחין בין הבאת תביעה בפני הוועדה מיוזמת הפקיד ובין הבאתה לפי דרישת התובע.

הפקיד רשאי להביא תביעה בפני הוועדה מיוזמתו הוא בטרם החליט בה, על מנת לקבל חוות דעת שתסייע לו בהחלטה, והתובע רשאי לדרוש שהתביעה תובא בפני ועדה רק לאחר שהפקיד החליט בה. מכאן גם משתמע שהמוסד רשאי לשנות החלטתו לאחר שהתביעה הובאה בפני הוועדה, כי אחרת מה הטעם להביא בפני הוועדה תביעה שכבר החליטו בה. יש להדגיש שהוועדה אינה פוסקת ואינה מחליטה אלא רק מחווה דעתה"...

18. בית הדין הארצי לעבודה התייחס למעמדה המיוחד של וועדת התביעות כדלקמן:

"לחוות דעת שנתנה ועדת התביעות - בין אם ניתנה על-פי בקשתו ובין אם ניתנה על-פי דרישת התובע - יש משקל מסייע בלבד. בכל אחד מן המקרים, פקיד התביעות חייב כמובן להביא בחשבון בשיקוליו את חוות הדעת של ועדת התביעות, אך אין הוא חייב לאמץ אותה כמות שהיא."

דיון (ארצי) 78-0/נג חוה פייגלשטוק נ' המוסד לביטוח לאומי (1993), כו (1) 283 (פורסם בנבו).

19. ברבות השנים, הפסיק המשיב 1, בהדרגה, את פעולת ועדות התביעות. תחילה, הפכו ועדות אלו לנדירות, וכונסו רק "אד-הוק" כאשר מבוטח גילה את זכותו להביא את עניינו בפני ועדה שכזו, ובהמשך, איש כבר לא זכר כלל את הזכות האמורה העומדת למבוטחים. מעת לעת הגישו מבוטחים תביעות אשר חייבו את המוסד לכנס ועד תביעות שתדון בעניינם. באחת הפרשות קבע בית הדין האזורי לעבודה, כי אי כינוס הוועדה, עומד בסתירה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו:

"ודבר אחרון, אך לא פחות חשוב מכל האמור לעיל, יש להזכיר בעניין זה את הנורמה החוקתית ההולכת כיום כעמוד האש לפני המחנה – כוונתי לחוק-היסוד: כבוד האדם וחירותו. סבורני כי חוק זה "מכתיב" לרשויות השלטון השונות, כי בבואן להחליט בעניינו של הפרט, יינתן משקל רב יותר מבעבר לזכותו של הפרט שעניינו ילובן וימוצה ככל האפשר, ובהליך הוגן, כולל בדרך של היזקקות לגופי עזר שונים העומדים לרשות המחליט בנושאים השונים, ובעניינו – ועדת התביעות. בזיקה לאמור לעיל יוזכר כי ועדת התביעות מורכבת, כאמור, גם מאנשי ציבור, וחשוב כי עניינו של המבוטח יעבור גם תחת שבט התייחסותם."

דבע (חי') 14-217/נו יוסף איפרגן נ' המוסד לביטוח לאומי (1997), ל (1997) סב (פורסם בנבו).

20. היעדרן של ועדות התביעות, פוגע באופן ישיר הן במבוטחי המוסד לביטוח לאומי והן בפקידיו. הראשונים נפגעים כאשר, אין באפשרותם להביא את ענינם בפני גורם מקצועי נוסף אשר יוכל לבחון את החלטת פקיד התביעות ולהמליץ לו כיצד לנהוג. האחרונים נפגעים כאשר אין להם גורם רחב אופקים עימו הם יכולים להיוועץ במקרה של ספק.

21. כאשר תביעתו של מבוטח נדחת, הוא מקבל מהמשיב 1 "מכתב דחייה". במכתב זה מופנית תשומת ליבו לכך שעל מנת להשיג על החלטת המוסד, הוא רשאי להגיש תביעה לבית הדין האזורי לעבודה. האפשרות לפנות לוועדת תביעות בהתאם לחוק, כלל איננה מוזכרת.

22. על אף היותו של בית הדין האזורי לעבודה, ערכאה זמינה ונגישה, מבוטחים מן היישוב, אינם ששים עליי תביעה משפטית. הגשת תביעה כרוכה בפנייה לערכאות, בסדרי דין, בייצוג משפטי וכדומה. לא מן הנמנע כי מבוטחים מעדיפים לכבש את תסכולם ולהסכיין עם הדחייה, כדי להימנע מעימות משפטי.

23. בבתי הדין לעבודה, הכורעים תחת העומס, נפתחים אלפי תיקי תביעות נגד המוסד לביטוח לאומי מדי שנה.

24. ועדת התביעות, ככל שהייתה פועלת כמצוות המחוקק, הייתה מאפשרת למבוטחי המוסד לביטוח לאומי להביא את דברם בפני גורם מקצועי נוסף המוסמך ליתן חוות דעת, במקום להגיש תביעה או בנוסף להגשתה.

25. ואמנם, ועדת התביעות הינה גורם ממליץ ולא גורם מכריע אולם פקיד התביעות חייב לקחת בחשבון את עמדת הוועדה.

26. נראה כי במקרים בהם וועדת התביעות תומכת בדחיית התביעה, המבוטח ישקול שנית האם לגשת לבית הדין לעבודה.

27. מצינו כי הפעלת ועדות התביעות, הגם שאין זו תכליתן העיקרית, עשויה לתרום להקלת העומס על בתי הדין לעבודה.

28. גם במקרים בהם פקיד התביעות איננו מקבל את המלצת הוועדה, והמבוטח פונה אל בית הדין לעבודה, יש בעמדת הוועדה ובדיון שהיא עורכת, כדי לייעל את הדיון בבית הדין לעבודה ולהשפיע על תוצאות ההליך. באחד המקרים, פקיד התביעות דחה תביעת מבוטח, ועדת התביעות מצאה כי נעשה למבוטח עוול מתמשך, פקיד התביעות דחה את המלצת הוועדה, בית הדין לעבודה אימץ את עמדת הפקיד, אולם בכל זאת חייב את המוסד לפצות את המבוטח באמצעות פסיקת הוצאות לטובתו. (בל (ת"א) 5031/05 אנציו שלום נ' המוסד לבטוח לאומי) פורסם בנבו.

29. כאמור, במכתבי הדחייה, שמשגר המשיב 1 למבוטחים שתביעתם נדחתה, ישנה הפניה לבית הדין האזורי לעבודה. במכתבים אלו, אין כל אזכור לזכותו החוקית של המבוטח להביא את עניינו בפני ועדת תביעות.

30. ניתן אך לשער כי מבוטחים רבים הנדחים על ידי המוסד לביטוח לאומי, ואשר מסתייגים מהגשת תביעה לבית הדין, היו בכל זאת ממצים את זכותם להביא את השגתם בפני ועדת תביעות.

31. תחת זאת, פונים מבוטחים רבים, אל תאגידים ועסקים פרטיים, הגובים מהם סכומי עתק על מנת ליתן חוות דעת או המלצה, שאמורה הייתה להינתן על ידי ועדת תביעות.

32. מבוטחי המוסד, ובעיקר אלו שתביעותיהם נדחות על ידו, מגלים חשדנות כלפי המוסד וכלפי החלטותיו. ועדת תביעות יכולה הייתה לחזק את אמון הציבור במוסד לביטוח לאומי המהווה זרוע חשובה של מדינת ישראל.

33. בשעה שהמשיב 1 פועל על מנת למצות את החוק כלפיי המבוטחים בדווקנות רבה, אולם כאשר מדובר בו עצמו, הוא מותיר לעצמו את הפריבילגיה לקיים את הוראות המחוקק באופן סלקטיבי. הוא אף מסתיר ממבוטחיו את האפשרות החוקית העומדת להם לעמוד בפניי ועדת תביעות.

34. על חובתן של הרשויות לקיים את החוק, ואף להוות דוגמה ומופת לקיום החוק נאמר נכתב ונאמר רבות. היטב לבטא זאת כב' הנשיא א' ברק באומרו:

"שלטון החוק מתחיל בביתו של כל אחד מאתנו, כוחנו לדרוש מזולתנו לקיים את החוק בנוי על קיומו של החוק על ידנו[...]. על הרשות המבצעת לפעול בגדרי החוקים שהקימו אותה ונפחו בה רוח חיים. בכך מתבטא ההבדל בין הפרט לשלטון. לפרט מוענקת החירות אלא אם כן זו נשללה כדין ממנו. לשלטון אין כוח אלא אם הוענק לו כדין. מכאן חובת הרשות המבצעת לקיים את החוק" "אהרון ברק "שלטון החוק ועליונות החוקה"
(מתוך: אהרון ברק מבחר כתבים (בעריכת חיים כהן ויצחק זמיר) (נבו תש"ס 2000, עמ' 321)

35. קיום סלקטיבי של החוק על ידי רשויות המדינה פוגע קשות באמון הציבור ובלגיטימציה של מוסדות המדינה.

מיצוי הליכים

36. הח"מ פנה אל המשיבים 1 ו 3 באמצעות מכתב מיום 23.11.11 רצ"ב העתק מסומן

א'.

37. ביום 3.1.12 התקבלה תשובת היועץ המשפטי למוסד לביטוח לאומי. נראה כי התשובה נתנה בשם המשיבים כולם. רצ"ב העתק מסומן ב'.

38. במכתבו מאשר, היועץ המשפט למוסד, כי ועדות התביעות אינן פועלות. הוא מזכיר כוונה כללית של המשיב 3 לחזור ולהפעיל אותן מבלי לקבוע מועד אופרטיבי או מחייב.

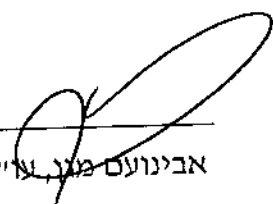
39. תשובת היועץ המשפטי הנכבד, נוסחה באופן בלתי מחייב בעליל, הוא בחר לציין את הדרכים לתיקון המצב, בין היתר באמצעות מתן הוראה למועצת המוסד למנות ועדות תביעות, או להתאים את החוק למציאות - דהיינו, לבטל את סעיפי החוק ויחד עימן את הזכות העומדת למבוטחים.

40. מאחר שהתשובה הינה למעשה ניתוח אקדמי של הדברים, לא נותר לעותרת אלא לפנות לבית משפט נכבד זה על מנת לקבל את הסעד המבוקש.

41. על יסוד המקובץ יתבקש בית המשפט הנכבד:

- א. להורות למשיבים להפעיל לאלתר את ועדות התביעות כמצוות המחוקק.
- ב. להודיע למבוטחים על זכותם להביא את עניינם בפני ועדות אלה.
- ג. להוסיף ל"מכתבי הדחייה" הנשלחים למבוטחים שתביעתם נדחתה, הודעה בדבר הזכות לעמוד בפני ועדת תביעות.
- ד. ליידע בנושא מבוטחים שתביעותיהם נדחו בשלוש השנים האחרונות ולאפשר להם לפנות לוועדה, מבלי לטעון לשיהוי או התיישנות, במקרה שמבוטחים אלו יבקשו להגיש תביעה לבית דין לעבודה, על יסוד המלצת הוועדה.

42. כן יתבקש בית המשפט לחייב את המשיבים בהוצאות עתירה זו.

אבינועם מלך, עו"ד
ב"כ העותרת

בג"ץ _____/_____

העותרת:

תנועת אומ"ץ
אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי ע.ר. 410967

נגד

המשיבים:

1. המוסד לביטוח לאומי
2. מועצת המוסד לביטוח לאומי
3. שר הרווחה

תצהיר העותר

אני החתום מטה, אריה אבנרי, יו"ר תנועת אומ"ץ (ע"ר), ת.ז. 3028461 לאחר שהוזהרתי כי עליי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק מצהיר בזה לאמור:

1. תצהירי זה ניתן לתמיכה בעתירה ולאימות האמור בה.
2. האמור בסעיפים 2-40 שבעתירה הוא נכון על פי מיטב ידיעתי ואמונתי. המקור לידיעתי הוא בייעוץ משפטי שקיבלתי ובאיסוף חומר שערכתי.
3. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי אמת.

אריה אבנרי

אישור

אני החתום מטה עורך דין אבינועם מגן מאשר בזה כי ביום 17.1.12 הופיע בפניי אריה אבנרי ת.ז. 3028461 ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

אבינועם מגן, עו"ד

7

בשן-דמביץ-מגן, משרד עורכי דין Bashan-Dembitz-Magen, Law Office

Itai Bashan
Daniel M. Dembitz
Avinoam Magen

איתי בשן
דניאל מ. דמביץ
אבינועם מגן

קרית שדה התעופה, כ"ו חשון תשע"ב - 23 נובמבר 2011

לכבוד,
השר משה כחלון
שר הרווחה
ירושלים

לכבוד,
הגב' אסתר דומיניסני
מנכ"לית המוסד לביטוח לאומי
ירושלים

א, ג, נ;

הנדון: התראה לפני עתירה לבג"ץ

1. שר הרווחה ומנהלת המוסד לביטוח לאומי מתבקשים ליתן טעם מדוע לא יפעלו מיידית להפעלתן של "ועדות תביעות" ליד סניפי המוסד לביטוח לאומי בהתאם לסעיף 299 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995, והכל בהתאם למפורט להלן.
2. בימים האחרונים משודרת בערוץ 2 (הכתב חיים ריבלין), סדרת כתבות קשה וחשובה המתארת את הטיפול המכפיר במבוטחי המוסד לביטוח לאומי, תוך דגש על החלטות שרירותיות במקרה הטוב, וזדוניות במקרה הטוב פחות.
3. הח"מ הינו עו"ד העוסק בדיני הביטוח הלאומי ואשר נתקל במציאות המתוארת, דבר יום ביומו.
4. מבוטח המבקש לתקוף החלטה של המוסד או להשיג עליה, מופנה אל בית הדין האזורי לעבודה. הפניה זו נעשית על גבי "מכתב דחייה" שהוא מקבל מהמוסד.
5. כידוע, בתי הדין לעבודה קורסים מעומס, ורבים מהמבוטחים מסתייגים מפניה לערכאות.

מרכז: 1 HaGolan St., P.O.B. 1011, Airport City 70100
טל: +972-3-7443030 פקס: +972-3-7442777
Jerusalem: 10 Ben Yehuda St., P.O.B. 1389, Jerusalem 91000
טל: +972-2-6244884 פקס: +972-2-6244883
אתרנו: www.hamagen.co.il

מרכז: רח' הגולן 1, ת"ד 1011, קרית שדה התעופה 70100
טל: 03-7443030 פקס: 03-7442777
ירושלים: רח' בן יהודה 10, ת"ד 1389, ירושלים 91000
טל: 02-6244884 פקס: 02-6244883
e-mail: magen_adv@014.net.il

6. הטיפול בטעויות ובעוולות של המוסד כלפיי מבוטחיו, לא צריך להיערך במסגרת חדשות ערוץ 2, ואף לא בבית הדין לעבודה, לפחות לא בשלב ראשון.

7. המחוקק, צפה אפשרות בה מבוטחים ייפגעו מהחלטות שגויות של המוסד וקבע כי על המוסד להקים ליד כל סניף "ועדת תביעות" שנועדה בדיוק לשם כך: לברר את טענות המבוטח באמצעות וועדה מעין שיפוטית בעלת סמכות גדולה יותר, וראיה רחבה יותר, מזו של פקיד התביעות.

8. ועדת תביעות זו, איננה פועלת תוך רמיסה של החוק ברגל גסה.

9. במכתבי הדחייה שמקבלים המבוטחים, אין אף אזכור לזכותם להביא את דברם בפני הוועדה, והם מופנים ישירות לבית הדין לעבודה. נמצא כי מכתבי הדחייה, למעשה מטעים את המבוטחים ומסתירים מהם זכות סטטוטורית העומדת להם.

10. וכך נקבע בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995:

ועדת תביעות (131)

299. ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת תביעות אשר לחוות דעתה רשאי פקיד תביעות להביא כל תביעה, וחייב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע.

הרכב ועדת התביעות
(133)

300. (א) המועצה תמנה את חברי ועדת התביעות.
(ב) ועדת התביעות תפעל בשלושה, אולם אם נעדר אחד מהם לא תיפגע מכך כשרות פעולותיה.
(ג) מנהל סניף המוסד שלידו הוקמה ועדת תביעות יקבע את התור שלפיו יכהנו חברי ועדת התביעות.

11. נראה כי החוק איננו משאיר למוסד שיקול דעת אם להקים את הוועדה האמורה, אם לאו.

12. היעדרה של הוועדה, פוגע באופן ישיר וקשה בציבור גדול של מבוטחים, אשר מפסידים הלכה למעשה, את הזכות להביא את עניינם בפני ערכאת ביניים פנימית - בתוך המוסד לביטוח לאומי.
13. בהתאם לחוק האמור, המבוטח זכאי למעשה להביא את עניינו בפני 3 ערכאות: ועדת התביעות, בית הדין האזורי לעבודה ובית הדין הארצי לעבודה. אלא שכאמור, ועדת התביעות - הפכה להיות אות מתה בספר החוקים של מדינת ישראל, ולמבוטח נותרו אך שתי ערכאות.
14. נראה כי המוסד לביטוח לאומי, אשר מקפיד עם מבוטחיו, על קיום החוק, בקלה כבחמורה, ולעיתים אף תוך דקדוקי עניות, מתיר לעצמו, שלא לקיים את החוק - כאשר מדובר בחובותיו שלו.
15. אשר על כן אבקשך ליתן טעם מדוע לא יופעלו הוועדות לאלתר, שאם לא כן לא יהיה מנוס מעתירה לערכאות על מנת לחייב את המוסד לפעול בהתאם לחוק.
16. התראה נוספת לא תשלח

בכבוד רב,
אבינעם מגן עו"ד

1

המוסד לביטוח לאומי
הלשכה המשפטית
משרד ראשי

שדרות וייצמן 13 ת.ד. 90009
ירושלים
מיקוד: 91909
טלפון: 02-6463066
פקס: 02-6510010

ח' טבת תשע"ב
03 ינואר 2012

סימוכין: 16445

לכבוד

עו"ד אבינועם מגן
רח' הגולן 1,
ת"ד 1011
קרית שדה התעופה 70100

שלום רב,

הנדון: אי קיומן של ועדות תביעות; פנייתך לשר הרווחה מיום 23.11.11

סעיפים 299 ו-300 לחוק הביטוח הלאומי אכן יוצרים מנגנון של "ועדת תביעות", שבסמכותה "לחוות דעה" באשר להחלטת פקיד התביעות של המוסד [בשאלה אם לאשר הגמלה- אם לאו]. נגיד כי חיווי דעה זה אינו מחייב את המוסד, והוא רשאי לאמצו או לדחותו.

בניגוד לאמור במכתבו של עו"ד מגן שבנדון, החובה להקים את ועדת התביעות אינה מוטלת על המוסד כי אם על מועצת המוסד. ככל שועדה כאמור תוקם ע"י הנהלת המוסד, לא תהא זו "ועדת תביעות" כמשמעה בחוק.

למיטב ידיעתי, לא הוקמו ועדות אלה מעולם ומכל מקום, ודאי כי לא פעלו לפחות בשני העשורים האחרונים.

הטענה, כאילו המבוטחים "מפסידים ערכאה"- אינה נכונה. בעניין זה כבר נקבע להלכה כי הברור במסגרת בית הדין הוא, על פניו, נתיב חלופי לברור שבמסגרת ועדת התביעות, ובידי המבוטח לבחור אחד מן השניים.

מסלול הדיון בבית הדין הינו נגיש לציבור, ברמה גבוהה של נוחות זמינות, אינו מחייב ייצוג משפטי, הדיון ידידותי לתובע, ואינו כרוך בתשלום אגרה ברוב המקרים של המקרים.

תיקון המצב הנוכחי יכול שיבוא באחת משתי אלה-

1. מתן הוראה למועצה כי תעשה שימוש בסמכות שניתנה לה על פי חוק, ותמנה ועדת תביעות ליד כל סניף של המוסד, כאמור. מלשכת שר הרווחה נמסר לי כי השר שוקל בכובד ראש חלופה זו, ובכוונתו לערוך דיון בענין זה עם השלמת הליכי מינויה של מועצת המוסד, שצפוי בעת הקרובה.

2. תיקון הוראות סעיפים 299 ו-300, והתאמתם למציאות [בדומה למהלך שננקט באחרונה בעניין ועדות השומה, מהלך שטרם נישלם].

בכבוד רב,

עמוס א. רוזנצויג עו"ד
היועץ המשפטי

העתק: מר משה כחלון, שר הרווחה והשירותים החברתיים
גב' אסתר דומיניסיני, המנהלת הכללית